СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 236. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЖОВТНЯ 1951 No. 236. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTIBER 10, 1951 VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ВЕРХОВНИЙ СУД ВІДКИНУВ ПРОХАННЯ КОМУНІСТІВ

Вашингтон, 8 жовтня.—Верховний Суд Злучених Держав відмовився переглянути вирішення проти одинадцяти провідних комуністів, засуджених на кару тюрми в Ню Йорку за змову до поваления уряду. Вирішення Верховного Суду признати присуд нюйорського федерального окружного суду за правильний, було проголошене 4 червня, одначе оборонці засуджених звернулися з проханням переверіти це вирішення, а Верховний Суд саме це прохання відкинув. Сім із засуджених провідників уже відсиджують кару тюрми, а чотири втекли і досі не можна було їх знайти. Одначе суд згодився видати вирішення в двох справах, які стосуються до присудів на комуністів, а саме: 1. чи буде згідне з Конституцією, коли федеральний закон дозволяє на депортацію чужинців, які колись були членами Комуністичної партії; 2. чи можна тримати в тюрмі без права випущення за порукою, чужинців, призначених на депортацію, коли генеральний прокуратор ствердить, що вони були давніше комуністами. Верховний Суд також відмовився ще раз взяти на розгляд прохання шости комуністичних оборонців, засуджених на кару тюрми за непристойну поведінку підчас суду над комуністами. Адвокати дістали кару тюрми від одного до шости місяців від судді Гері Медіни, який керував судовою розправою в Ню Йорку.

Каже, що шпиги волочаться по країні.

Конґресмен Джордж А. Дондеро обвинуватив адміністрацію в тому, що вона дозволяє чужинцям комуністичним аґентам волочитися по різних околицях ЗДА, кажучи що такі аґенти находять пристановище при амбасадах, консулятах та інших бюрах. Він пригадав, що Акт МекКаррана придуманий на те, щоб недопустити шпигів до Америки, а тимчасом уряд не відмовив ані одної візи від того часу. Зокрема звернув Дондеро увагу на „активного пропаґандивного аґента польських комуністів," Романа Кутиловского, голову польської корабельної компанії Гдиня-Америка. Представник департаменту стейту відповів, що уряд робить не „в інтересі Злучених Держав".

СТАЛІН НЕ ЛЮБИТЬ ТРУМАНА, СКАЗАНО В ЗАПИСКАХ ФОРРЕСТАЛА

Ню Йорк. — У дванадцятій частині Щоденника Форрестала, що друкується в Ню Йорк Геральд Трибюн, під датою 18 вересня 1947 р. записана розмова Форрестала з Джімми Бирнсом. Вони розмовляли про відношення Америки до Росії і в розмові Бирнс, колишній амбасадор до Москви, сказав, що труднощі у стосунках збільшилися після смерти Рузвелта. Диктатор Совєтів, маршал Сталін, не любить Трумана і так сказав одверто Бирнсові. На це Бирнс сказав Сталінові, що він не має до цього підстави, бо досі (до вересня 1947 р.) Труман ніколи не відмовив нічого Сталінові.

ЄГИПЕТ ПОЧАВ АКЦІЮ ДЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ БРИТАНСЬКОЇ КОНТРОЛІ В СУЕЗІ І СУДАНІ

Каіро, 9. жовтня. — Єгипетський уряд заповів вчора низку декретів, скерованих на закінчення британської контролі над Суезьким каналом та в Судані і на відкликання британської військової залоги з тих стратегічних теренів. Премієр Мустафа Нагас Паша, передаючи ці декрети під апробату парляменту, заявив, що уряд зірвав дальші переговори з Британією в справі зміни англо-єгипетського договору з 1936 року. Запропоновані декрети постановляють: відкликання 20-річного договору з Британією, на підставі якого в районі Суезького каналу перебуває британська залога, — проголошення короля Фарука першим королем Єгипту і Судану та проголошення неважним англо-єгипетського договору з 1889 р., на підставі якого Судан перебував під спільною англо-єгипетською адміністрацією. Всі ці справи мають бути обговорені і евентуально ухвалені парляментом на найближчій його сесії в листопаді. Британська амбасада негайно проголовила офіціяльну заяву, в якій називається акцію єгипетського уряду нелегальною, бо у відповідних акгло-єгипетських договорах немає жадної клявзулі, яка дозволяла б на таке однобічне уневажнення. Відносно договору щодо Суезу єгипетський премієр заявив, що він був підписаний в 1936 році, отже тоді, як Єгипет був загрожений державами осі, але ця загроза не існує тепер, отже й немає потреби для того договору. Він рівночасно заявив, що Єгипет має засоби, щоби змусити Бретанію погодитися з новими обставинами та що британська залога в Суезі „буде в дальшому позбавлена всіх привілеїв, що випливають з договору з 1936 р." — На підставі цього договору — Британія має право вдержувати на території Єгипту для оборони Суезу 10,000 війск та 400 літаків і відповідний персонал. Важність договору мала б скінчитися в 1956 році, але Єгипет, виходило б не має бажання чекати до того часу, заохочений, правдоподібно, успішною досі акцією Ірану проти англійських нафтових концесій.



ІРАНСЬКИЙ ПРЕМІЄР МОССАДЕХ прилетів до Ню Йорку, щоб в Раді Безпеки ОН обороняти становище своєї країни в нафтовому конфлікті з Британією. На аеродромі його привітали великою китицею цвітів члени місцевої іранської колонії. Старому премієрові допомагає зійти з літака іранський амбасадор Ентезан, теперішній голова Генеральної Асамблеї ОН.

МОССАДЕХ ПРОСИТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПІДДЕРЖКИ В НАФТОВОМУ КОНФЛІКТІ

Ню Йорк. Іранський премієр Моссадех, символ іранського націоналізму, прибув вчора до Ню Йорку, щоб в дні 11-го жовтня виступити перед Радою Безпеки ОН в обороні іранського становища в теперішньому нафтовому конфлікті з Британією. Висадившись на Інтернаціональному аеродромі на Лонґ Айленд, премієр Моссадех прочитав приготовану заяву, в якій закликав американців до піддержки Ірану в теперішній його боротьбі проти „британського імперіялізму", пригадуючи їм їхню колишню власну боротьбу проти Британії. Інші члени іранської делеґації заявили опісля, що Іран готов дальше переговорювати з Британією в справі нафти, але він ніколи не погодиться на інтервенцію чи посередництво в цій справі Ради Безпеки. Вони твердили, що коли нова іранська нафтова політика вже й є загрозою, то не для миру, тільки для кишень власників Англо-Іранської Нафтової Компанії. Звертаючись до американського народу, премієр Моссадех твердив, що „існує велика подібність між сьогоднішніми жертвами Ірану і жертвами ваших предків перед 200 роками, які змагали до звільнення батьківщини з кайданів господарського і політичного імперіялізму".

АЛІЯНТИ ПОГОДИЛИСЬ НА ПРОДОВЖУВАННЯ ПЕРЕГОВОРІВ В ПАНМУНДЖОМ

Ген. Ріджвей прийняв пропозицію червоних. – Нова зустріч відбудеться сьогодні

Токіо, 9. жовтня. — Аліянтське командування на Далекому Сході вчора безпроволочно погодилося на комуністичну пропозицію щодо продовжування перерваних перед півтора місяцем мирових переговорів в місцевості Панмунджом, шість миль на схід від Каесонґ та між аліянтською і комуністичною фронтовими лініями. Червоні визначили Панмунджом на нове місце переговорів на домагання аліянтів перенести переговори з Каесонґ в інше місце, де були б менші можливості порушень невтральности, під закидом яких червоні перервали переговори в Каесонґ. Аліянти теж домагалися, щоби в новому місці переговорів обі сторони мали однакове право охорони і контролі. Аліянтський головний командант, ген. Ріджвей, приймаючи комуністичну пропозицію щодо Панмунджом, рівночасно повідомив, що аліянтські представники вже завтра в год. 10-ій ранку очікуватимуть в умовленому місці на комуністичних делеґатів, — щоб обговорити з ними початкові передумови нової конференції. — Повідомлення ген. Ріджвея передано по радіо і тепер очікується комуністичної відповіді. Загально вважається, що коли не зайдуть жадні непередбачені події, то конференція в справі перемир'я, перервана комуністами в дні 22-го серпня, буде відновлена вже цього тижня, хоча може наступити ще деяке відрочення для підготовки відповідної конференційної обстановки в новому місці. Ген. Ріджвей, приймаючи запропоноване червоними нове місце переговорів, рівночасно відкинув комуністичну пропозицію щодо поширення невтральної зони та щоб вона включала Каесонґ і аліянтську територію коло Мунсан. Запропонований на віднивлення переговорів Панмунджом правив раніше за місце зустрічі аліянтських і комуністичних зв'язкових. Загально вважається, що на рішення комуністів вплинула у великій мірі теперішня акція аліянтських військ на фронті, що від шістьох днів великими силами наступають на комуністичні позиції.

ВОРОЖІ ПРОТИАТАКИ НЕ ЗДЕРЖУЮТЬ АЛІЯНТСЬКОГО НАСТУПУ В КОРЕЇ

Токіо. — Розпачливі протиатаки комуністів не потрапили теж вчора здержати аліянтського „обмеженого осіннього наступу" на центральному і західньому секторах фронту в Кореї, хоча зменшили швидкість аліянтського походу вперед. Після перших аліянтських успіхів в попередніх днях, — вчора приходило головно до великого артилерійського двобою, при чому комуністи сконцентрували на цих ділянках фронту правдоподібно більше артилерії, ніж вони мали раніше на всіх секторах фронту. В двох останніх днях комуністична артилерія вистріляла понад 5,000 „рунд", у відповідь на які вистрілено понад 13,000 аліянтських. В поодиноких місцях приходило теж до рукопашних боїв. Рівночасно з цим аліянтським наступом в західній і центральній Кореї, на східному секторі теж почав заломлюватися ворожий фронт, вдержуваний досі північно-корейськими військами, що понесли найбільші втрати. Їм на допомогу та на рятунок того фронту від заломання поспішає тепер одна повна комуно-китайська дивізія. В боях беруть участь всі роди зброї, а аліянтський наступ продовжується під охороною сильних панцерних відділів. Аліянтська авіяція, що успішно інтервенювала в боях на фронті, продовжувала теж стратегічне бомбардування ворожого запілля, виконавши впродовж дня коло 900 налетів на ворожі воєнні об'єкти.

ПОЛЕГШИЛИ КРЕДИТИ НА ПОБУДОВУ ДОМІВ У КРИТИЧНИХ РАЙОНАХ

Вашинґтон. — Сорок одна округа, в яких є військові інсталації або оборонні проєкти, признані критичними мешкальними районами, до яких уряд має пристосувати полекші в будівельних кредитах. З-поміж них 33 округи були вже на давнішому списку, а тепер додали ще вісім свіжих. Кредит має бути уділений Фінансовій Аґенції Мешкань і Домів. У стейті Ню Йорк до таких округ належить околиця Старлейк, в стейті Делевар, околиця Довер, у Певсилвенії повіт Бокс, на північ від Филаделфії. Там ідуть приготування до розбудови сталеварень підприємства Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен.

ГРА В СВІТОВИХ СЕРІЯХ БЕЙЗБОЛУ

Ню Йорк. — Бейзболова дружина Єнків, з Американської Ліґи здобула перемогу над своїми противниками Джаєнтс з Національної Ліґи з рахунком 6:2, дякуючи свому героєві, Джовові ДіМаджіові, у понеділок 8 жовтня. Тому, що перед тим у суботу перемогли Джаєнтс, то Єнкі своєю перемогою зрівноважили шанси на вигру і обидві дружини мають однакову кількість виграних, тобто по дві. Тому, що всіх ігор в серіях має бути сім, то для вирішення кінцевої перемоги треба мати чотири виграні. Виглядає, що вирішення прийде аж у сьомій серії.

ШИРОКИЙ ОБМІН АТОМОВИМИ ІНФОРМАЦІЯМИ НЕЗБРОЙНОГО ХАРАКТЕРУ

Вашинґтон. — Об'єднаний Конґресовий Комітет Атомної Енерґії одностайно ухвалив два додатки до закону про атомну енерґію, які дозволяють обмін інформаціями про технологічний процес і виробництво матеріялів для розщеплювання атома. Обмін може бути з країнами, які не загрожують американській безпеці. З якими саме країнами може відбуватися обмін, не зазначено, але відомо, наприклад, що Велика Британія має атомний реактор, який у деяких випадках кращий за американський. Підчас війни ЗДА, Британія і Канада договорились на нараді у Квебеку обмінюватись усіма даними і спільно працювати над розвитком атомної бомби. Закон про атомну енерґію 1946 р. в ЗДА скасував постанови в Квебеку і заборонив обмін військовими атомними інформаціями. Закон 1948 року, який діє і тепер, дозволяє обмін атомної інформації, але не індустріяльного і військового характеру. Теперішні додатки, якщо вони будуть затверджені Конґресом, дозволяють обмін даними про рафінацію, очищення руди і т. ін. Ця взаємна інформація має причинитися до спільної оборони й безпеки.

НАСЛІДНИЦЯ АНГЛІЙСЬКОГО ПРЕСТОЛА В КАНАДІ

Монтреал, Канада. — Княжна Єлисавета, наслідниця королівського англійського престолу, і її чоловік Филип, князь Единбурґу, приїхали літаком на відвідини Канади. Це перші відвідини членів королівської родини до Канади від 1939 р. Це теж перший випадок, що на відвідини приїхали члени королівської родини до Канади літаком. Відвідуючі залишаться тридцять п'ять днів у Канаді, обїжджаючи усі провінції. Назустріч княжій парі виїхав до літунського майдану Дорвал, генеральний губернатор Канади, вайкавнт Александер, премієр Ст. Лоран і багато інших чільних державних людей.

ПОРАЗКА ЛІВИХ В РАЙОНОВИХ ВИБОРАХ У ФРАНЦІЇ

Париж. — Дальші підрахунки голосів недільних районових виборів у Франції виказують недвозначно поважне зменшення комуністичних і лівих впливів в країні. Кінцеві підрахунки виборів в 1,514 районах (кантонах) дають величезну перевагу поміркованим, як теж виявляють деякий поворот на право. Комуністи здобули тільки 36 місце, що в порівнянні з попередніми виборами означає втрату 21 місць. 40 місць втратили соціялісти, натомість поміркованi здобули 34 а де-ґолісти 10 нових місць. В загальному здобули: поміркованi — 308, радикали — 223, соціялісти — 119, де-ґолісти — 53, народні республіканці — 50, комуністи — 36, інші ліві — 25 місць.

ЧОТИРИ БІЛЬЙОНИ ПРИЗНАЧИЛИ НА АМЕРИКАНСЬКІ БАЗИ

Вашинґтон. — Комісія приділів Палати Репрезентантів схвалила законопроєкт про додаткове признання $4,440,559,-420 на розбудову американських військових баз по цілому світі. Із ухвалених фондів понад чотири більйони піде на побудову нових і поправи вже наявних баз, а цілий більйон піде на таємні заморські бази, з яких можна досягнути Росію. Повітряні сили побудують боєві повітряні частини („крила") для перехоплення ворожих літаків в околиці американських промислових осередків. Комісія приділів відкинула вимогу Комісії Атомової Енерґії, щоб призначити пів більйона долярів на поширення проєкту бомби над рікою Саванна, а за те доручила розглянути вісті про розтратність при тамтешній праці. Найбільше потерпіла Федеральна Аґенція Безпеки, яка вимагала понад 25 мільйонів на побудову сховищ по містах. Теж відмовлено $50,000,000 на побудову домів в оборонних районах. Повітряні сили дістануть найбільше з виасиґнуваних фондів, щоб збільшити кількість військових баз до 309 супроти дотеперішніх 232. Бази будуть мати зв'язок з теперішньою системою осторогі за допомогою радару перед нападами на ЗДА й Канаду.

В АМЕРИЦІ

● **Помер Волтер, Гончарик,** торгівець харчовими товарами, у Йонкерсі, на 52 році життя. Спеціяльна телеграма до Ню Йорк Таймс каже, що він був членом „Мало-російської' Литл-Росіси спілки, яка займається реальностями. Це мабуть стосується корпорації, відомої як „Руські Доми", заснованої ще в піонірських часах для приміщення української хлоп'ячої бурси.

● **Мільйон долярів** відшкодування за підбудову готелю Вудсток Тавер жадають власники від міста Ню Йорк. Місто понизило 42 вулицю в околиці головної кватири Об'єднаних Націй, внаслідок чого готель мусів підмурувати свій будинок, щоб недопустити до завалення.

● **Каблеві телеграми до Азії** будуть скасовані, коли розв'яжеться підприємство Комерцел Пацифік Компані, яка втримує каблеций зв'язок між Америкою і Далеким Сходом. Підприємство вже п'ять років має дефіцит, внаслідок конкуренції бездротної телеграфії.

● **Конґресмен Пітер Мак,** демократ з Ілиной, вибрався літаком навколо світу, щоб відвідати тридцять країн. Він має 34 роки життя. Підчас війни був пілотом літаків фльоти. Це має бути „подорож доброї волі."

ОН ПОЧАЛИ СЛІДСТВО ПРО РАБСЬКУ ПРАЦЮ В СВІТІ

Женева, 8 жовтня. — Спеціяльний тричленний комітет Об'єднаних Націй почав сьогодні слідство в справі примусової праці практикованої де б то не було в світі. Слідство вперше була запропонувала 1947 р. Американська Федерація Праці. Економічна й Соціяльна Рада ОН ухвалила нарешті минулого місяця приступити до слідства після того, як совєтська делеґація чотири роки всіляко зволікала й затримувала цю справу. До Комітету входять: Рамасвамі Мидаліар від Індії (якого обрали сьогодні на відкритому засіданні на голову комітету), Пааль Берґ — від Норвеґії і Фелікс Фульґенціо Палавіціні — від Мексико. Зібрана для комітету документація включає більше як 200 комунністичних урядових декретів з Росії, Польщі й Чехословаччини, промови, книжки, памфлети, письмові свідчення під присягою, протоколи комуністичних судів, які подали ЗДА і Об'єднане Королівство. Польський уряд у спеціяльному листі заявив, що Комітет становить собою частину провадженої Злученими Державами Америки „кампанії проти народних демократій". Комітет розгляне докази, подані різними урядами, і доповість про них наступного року Економічній і Соціяльній Раді ОН.

ЮГОСЛАВІЯ МАЄ ВОРОГІВ ТАКОЖ І НА ЗАХОДІ – КАЖЕ ТІТО

Белґрад. — Маршал Тіто у промові на річному з'їзді югославських профспілок заявив, що Югославія має ворогів не тільки в країнах комінформу, а й на Заході. 90% антиюгославської пропаґанди йде з країн комінформу. Від 1948 р., коли Югославія розірвала зв'язки з Росією, в Югославії піймано 8445 шпигунів Комінформу. Але, каже Тіто, треба мати революційну пильність не тільки щодо ворогів із Сходу, а й щодо реакційних кіл в інших країнах. „Було б помилкою вважати, що в ЗДА, Британії, Франції та інших західних країнах, які так багато нам допомогли, нема ворогів нашої країни", — сказав Тіто. „Насамперед — це католицькі серби, які підміновують нашу позицію скрізь, де ми звертаємось по допомогу. На додачу там є всі, хто втік з країни і працює проти нас". Тіто дав ясно зрозуміти, що цим він не виступає проти західних урядів, які визнають комуністичний режим Югославії і що Югославія лишиться союзником Заходу „у всіх питаннях, що стосуються рівноправних взаємин між націями, незалежности малих країн, збереження миру і т. д."

АЛІЯНТИ ОБМІРКОВУЮТЬ ОБОРОННУ РОЛЮ ГРЕЦІЇ І ТУРЕЧЧИНИ

Франція. В европейській аліянтській головній квартирі почалася вчора серія нарад про оборонні потреби і можливості Греції і Туреччини, нератифікованих ще нових членів Атлантійського Пакту. Розмови на цю тему започаткував аліянтський головний командант в Европі, ген. Двайт Айзенгавер, з головою шефів об'єднаних штабів американських збройних сил, ген. Омаром Бредлі, який, після недавніх відвідин на Далекому Сході, відвідує тепер Европу. Ген. Бредлі, висадившись на аеродромі біля Парижа після перелету через Атлянтик, заявив кореспондентам, що розмови на тему Туреччини і Греції та їх ролі в Атлантійському Пакті є тільки початково-інформаційні та відбудуться в головній квартирі, як теж в самій Греції і Туреччині. Обі ці країни були прийняті до Атлантійського Пакту на останній конференції Атлантійської Ради в Оттаві, але це рішення вимагає ще ратифікації парляментами поодиноких заінтересованих країн.

В СВІТІ

● **„Мировий контракт"** Західного Берліну із Західною Німеччиною — обмірковують аліянтські представники з бурґомістром Зах. Берліну Ройтером. Місто хоче належати до західної республіки, але 100 миль совєтської території стоять тому на заваді.

● **Вбитого комуністами** британського високого комісаря для Малаїв похоронили на місці вбивства в осередді тієї частини джунґлів, де найбільш кишить бандами. На похоронах була лише дружина комісара і кілька друзів, а тисячі малайців стояли на віддалі милі.

● **Після двотижневого** гостювання в Еспанії президент Филипин Квіріно прибув до Риму.

● **9 комуністичних китайських** шпигунів страчені на Формозі.

● **Вибори в Бремені виявили** тенденцію проти запропонованого аліянтами договору про участь німецьких вояків у европейській армії. На перше місце вийшла соціялістична партія, яка стоїть проти теперішних плянів озброєння Німеччини.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exccept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$6.50	Six months	$6.50
На три місяці	$3.50	Three months	$3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$3.00	One year	$3.00
На пів року	$2.00	Six months	$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕГОНИ СМЕРТИ

Останні повідомлення потверджують, що світ вступив в найбільш загрозливу стадію розвитку, почінаючи перегони в розвитку і продукції атомової зброї. Сталося фактом те, чого найбільше побоювалися відповідальні державні мужі та з чого ще не вспіла здати собі вповні справу публічна опінія світу.

Минулого четверга президент Труман доручив повідомити американський нарід, що в Совєтському Союзі зроблено другу успішну пробу з атомовою експльозією, зазначуючи виразно, що цим разом це вже була експльозія атомової бомби. У відповідь на американське повідомлення, совєтська преса надрукувала минулої суботи інтерв'ю зі Сталіном, в якому потверджує правильність американської інформації та заповідає, що в Совєтському Союзі „в майбутньому будуть переведені дальші проби різних калібрів атомової бомби."

Вміжчасі, голова американської Комісії Атомової Енергії, Гордон Дін, повідомив минулої п'ятниці, що Злучені Держави мають тепер атомову зброю, яка може бути використана проти скупчень ворожих військ на фронті, „без рівночасного риску знищення великої частини світу" та яка тактично відбирає значення чисельній перевазі ворога. З попередніх обережних повідомлень вже відомо, що Америка в останніх роках, зокрема після повідомлення про першу успішну атомову експльозію в Совєтах, зробила величезний прогрес власне в розвитку і продукції атомової та іншої ядрової зброї, коштом багатьох більйонів долярів.

Друга атомова експльозія в Совєтах та вияснення з цеї нагоди не мають жадного практичного значення. Вже надовго перед цею пробою американські спеціялісти обрахували, що Совєти можуть мати приблизно 20 атомових бомб, бо стільки могла випродукувати совєтська індустрія при максимальному зусиллі. Це могло б бути тільки одним або найвище двома відсотками тої кількости, яку могла випродукувати американська індустрія, не враховуючи в це тої „іншої" атомової зброї, яку президент Труман свого часу назвав „фантастичною". — **Проте, ці останні події пригадують світові ту далеко незбагнену ще атомову загрозу, в якій опинився світ, та яку намагається забути.**

Чергова атомова експльозія в Совєтах має всі познаки пропаганди. У Вашингтоні вона не зробила жадного враження, бо Америка ставиться до совєтської загрози далеко реальніше, ніж інші країни, протиставляючи їй власну оборонну підготовку. Інакше маються справи в Европі, включно з Англією, в моральну силу яких мусіла бути скерована совєтська атомова пропаганда. Москва своїми бічними пропагандивними шляхами намагається налякати Західну Европу, що на випадок війни вона перша впаде жертвою атомової атаки. Це може мати вплив і на становище німців в теперішніх переговорах з аліянтами в справі контрактового мирового договору, і головно на виборців в Англії, Франції та Італії.

Проте, поминаючи всю пропаганду, факт перегонів атомової смерти залишається і чим довше ці перегони триватимуть, тим більша загроза висітиме над світом. Початково Злучені Держави мали монополь на атомову зброю і вже тоді вони пропонували найбільш реальну міжнародну контролю над нею. Совєти на неї не погодились, бо вона була б зліквідувала залізну заслону та показала світові не тільки совєтську підготовку до війни, але й загальну совєтську нужду, включно з мільйоновими таборами каторжників. Тепер Сталін в своєму інтерв'ю бреше, що це Америка не погодилася на цю контролю, промовчуючи, що Злучені Держави не бажали собі однобічної контролі їхньої атомової індустрії, без такої ж контролі в інших країнах, включно зі Совєтами. Тим самим, відповідальність і вину за атомові перегони поносить — виключно Кремль, — але з цього мала потіха для цивілізованого світу, якого не можна врятувати самим тільки ствердженням вини і виновника. Надію на пережиття дає тільки велика реальна і потенційна перевага Америки в цих справжніх перегонах смерти.

Де кінець і початок війни?

„Об'єднані Нації вже не стояли перед загрозою поразки, але невирішености". Так починається другий абзац 5-го тому „Другої світової війни" — славетних спогадів Винстона Черчіля. Цей том, що має назву „Замикання кільця", описує ситуації і події 1943-го року. Нема сумніву, що Черчіль правдиво схарактеризував тодішню ситуацію війни проти держав осі: перехід Японії від наступу до оборони, наступ аліянтів на Сицилію, арешт Мусоліні та перехід Італії на бік аліянтів, відступ німців від Сталінграду аж до Польщі, перемога над німецькими підводними човнами і кінець битви за Атлантійський океан — ось сухі але які ж насичені жертвами і значимістю факти того року. Чорний світовий фашизм був фактично вже зломлений. Вперше поставало реально питання: що ж після перемоги? Нарада Черчіля з Рузвелтом у Квебеку (Канада), а потім у листопаді того ж року нарада їх обох із Сталіним у Тегерані — вже мусіли торкатися також того, який мав бути мир. Черчіль пише про цей момент: „Між ними не існувало розходження щодо мети чи готовости дати все для спільної справи".

Спогади Черчіля тільки почалися друком у Ню Йорк Таймсі і ми ще не знаємо, як він висвітлить усі події того переломового для нашої сучасности року. Але як гірко звучить останнє цитоване речення. Спільна мета і справа. Чи була вона справді? Рішуче ні. Ближча мета — розбити держави осі була спільна, але на заході мало хто усвідомлює, що Москва розглядала другу світову війну, як етап її наступу на весь позасовєтський світ. Зокрема ж 1943-ий рік був тим поворотним у московській політиці пунктом, коли докінчення війни з Гітлером вона разглядала як справу майже „вчорашнього" дня і коли головні зусилля і плянування Кремля були вже скеровані проти західних аліянтів. Про це промовляють численні факти. Наприклад: інспірація Москвою комуністичного повстання матросів на грецькому кораблі в Александрії (Єгипет), нацькування Тіта на керівника комуністичних югославських партизан Михайловіча, в Італії за німецькими фронтовими лініями вбито московськими агентами американського офіцера Гологана, що командував партизанськими частинами і що його комуністичних вбивників викрито аж цього року. Того 1943-го року на Далекому Сході Совєти підбили заблуканого американського бомбардувальника і ЗДА понад рік не знали, що залога того їх літака перебуває в полоні у їхнього „союзника", який вирішив таким способом здобути взірці американських радарових устаткувань на літаках. Того ж 1943-го року Москва загніздила і якнайдалі розширила свою шпигунську мережу і п'яту колону в ЗДА та інших союзних державах. Того ж року Москва почала підготовляти антиаліянтську німецьку організацію з гітлерівських полонених офіцерів. Це тільки перші-ліпші приклади, що приходять на думку, але подібними фактами переповнена вся кремлівська активність проти аліянтів того року.

1944-го року ця війна Москви проти своїх союзників набрала ще гостріших форм. На спілку з німцями нищить Москва польський резистанс (згадати зрадницьку поведінку московського командування супроти повстанців у Варшаві), організовує в Люблині комуністичний уряд, заперечуючи тим самим союзний польський уряд у Лондоні. На самому кінці війни 1945-го року совєтські літаки зчиняють бій з американськими в Німеччині (перед падінням Берліну). На Балканах Москва нищить усі союзні аліянтам сили протинімецького резистансу. Так перейшовши до збройних диверсій проти своїх союзників ще 1943-го року, Москва продовжує то там то тут і гарячу і холодну війну проти західних аліянтів. Вона вся живе духом і свідомістю цієї війни і саме тому із шкіри вилазить, щоб замаскувати до слушного часу цю свою війну всілякими „мирними офензивами", геть аж до того, що через своїх аґентів організує червоні „молебні за мир" по деяких опанованих нею церквах. Свідомо ведучи війну, Москва вже має здобутки: Балкани, Центральна Европа, Китай, Корея... Її ж „мирова офензива" і мирна маска має завдання відвернути в очах мас вину за нову війну з себе на західних аліянтів, приспати всякими балачками „чотирьох" і „п'ятьох" та на конференціях ОН увагу своїх партнерів, щоб тимчасом поволі крок за кроком захоплювати під свою владу все нові й нові території.

Тому тисячу раз мав рацію Джемс Бернгем, коли минулого року в своїй книжці „Грядуща поразка комунізму" писав, що Москва почала війну проти західних аліянтів ще 1943-го року. Сучасна тоталітарна війна має зовсім своєрідний характер, в силу якого не видно, коли вона починається і коли кінчається. Москва і тепер проти закінчення другої світової війни, в хвостах якої вона вже провадить всією силою третю світову війну.

Д-р Микола Андрусяк

Тижневик літератури, мистецтва і культури

Показником культурного розвитку кожного народу в нашій добі є його преса, що відзеркалює потреби національного життя.

Пресою репрезентується кожний культурний нарід. Також і українці, від початків свого національного відродження в минулому столітті, старалися розвинути і вдержати свою пресу. Але основання і розвиток преси в старій нашій батьківщині натрапляло на перешкоди з боку окупаційних властей. Літературна преса з'явилася раніше на східно-українських землях (журнал „Український Вістник" 1816 р. в Харкові), загальна — на західньо-українських землях („Зоря Галицька" 1848 р. у Львові).

В Західній Україні від початків української преси вимоги нашого культурного життя виказували потребу спеціяльних органів літератури, мистецтва й культури. Появилися вони спершу у виді додатків до часописів загального характеру „Зорі Галицької" і „Слова" чи „Літературно-наукових Збірників Галицько-руської Матиці у Львові. В останній четвертині минулого століття видавання літературного часопису перебрало на себе основане при співучасті придніпрянців спершу літературне Товариство ім. Шевченка у Львові, що видавало журнал „Зоря" для інформації ширших кругів нашого громадянства з літературними досягненнями; з хвилиною переміни Товариства ім. Шевченка на наукове роля „Зорі" скінчилася, її замінив місячник „Літературно-Науковий Вістник", що з перервами і змінами дожив до другої світової війни, а навіть в часі нашої теперішньої скитальщини його відновлено.

Українська преса в Америці очолювана „Свободою" вступає з початком 1952 р. на 60-тий рік свого існування. І тимто радо слід повітати постанову Головного Уряду Українського Народного Союзу, щоби від початку 1952 р. видавати недільне число „Свободи" як окремий тижневик літератури, мистецтва і культури. Досі на американському ґрунті маємо місячники посвячені літературним, мистецьким і культурним проблемам та обсяг цих проблем і зріст українських літературних, мистецьких і наукових сил виявляє, що обмежуватися місячними періодиками годі. Щоденна і тижнева преса змушена друкувати літературні, мистецькі й наукові статті. І — як мають читачі „Свободи" змогу це ствердити — кожне число нашого щоденника разом з понеділковим англійським виданням є перевантажене такими статтями, а скільки їх чекає на свою чергу на редакторських столиках?

Наші наукові установи не є в спромозі видавати періодиків, щоб ознайомлювали ширші круги нашого громадянства з новими досягненнями українських наукових дослідників. І в цьому „Свобода" з 60-тим роком свого існування виручатиме Наукове Товариство ім. Шевченка, яке на американському ґрунті ще не є в змозі видавати власним коштом свого періодика, та Українську Академію Мистецтв і Наук у Ню Йорку, що досі могла видати тільки 2 зшитки праць своїх співробітників для ознайомлення наукового світу англійською мовою. І це почесне завдання свого найстаршого щоденника на американському ґрунті повинно українське громадянство піддержати!

Микола Чубатий

ЗУАДКомітет та пекучі потреби українського народу

Недавно на сторінках „Свободи" порушено справу ЗУАД-Комітету в новій ситуації, що назріває з покінченням переселення скитальців та ліквідацією міжнародної організації ІРО. Це важлива справа.

З кінцем грудня цього року переселення скитальців закінчиться. Тисячі українців вже переселені до Америки а другі тисячі до інших країн світу. Кілька тисяч скитальців ще прибуде. В Західній Европі остануться тільки ті, що не хотіли покидати Европи або ті, що через свою непрацездатність чи старість не могли покинути. Вони мають бути включені в економію Німеччини чи Австрії, при чому на Німеччину та Австрію спадає обов'язок, наложений міжнародними організаціями, занятися тими старцями та інвалідами.

Про те, щоб ці люди мали голодувати чи загибати немає й мови, але вони потребують моральної опіки і її обов'язане дати їм американсько-українське громадянство. В Европі полишилася невелика кількість людей заслужених, — вчених, і їм треба теж дати змогу на старість літ жити не в спільних таборах чи в приютах для старців, але в середовищі, де вони могли б докінчувати свої праці чи хоч би списати спомини зі свого громадського життя.

Політично - адміністраційну опіку над скитальцями — по всьому світі, а зокрема в західній Европі, як над громадянами без держави, має перебрати Високий Комісар для справ скитальців при Об'єднаних Націях, який перебере завдання давнього Нанзенівського Комітету при колишній Лізі Народів, та матиме осідок у Женеві в Швайцарії. За кілька місяців проблема скитальців буде офіційно зліквідована.

ЗУАДК був оснований американськими українцями під кінець другої світової війни та покликаний зокрема до розв'язання проблеми, що зморою стала для всіх українців — справи біля 200-тисячної маси української політичної еміґрації, яку треба було врятувати для українського народу. Такого порятунку українська політична еміґрація потребувала, бо з усіх сторін чигали на неї небезпеки. УНРРА начинена комуністами та комуністичними попутчиками не давала тої охорони, навпаки, її урядовці давали часто інформації совєтським репатріяційним комісіям, зложеним з аґентів НКВД, як виловлювати та вивозити „на родіну" протибольшевицьких українців.

Американські окупаційні урядовці, непоінформовані як слід про політичне обличчя українських скитальців поповняли часто з підшепту комуністів вчинки, за які нині червоніють правдиві американці. Завдяки інтриґам комуністів в апараті УНРРА українським скитальцям треба було помагати дістати статус ДіПі, а часто таки й матеріяльну допомогу заки вони такий статус дістали.

Справа скитальців була така преважна загально-українська проблема, що на неї мусіли зосередити всі свої зусилля американські українці. — Продовж шести літ більше ніж половина всіх жертв американських українців йшли на рятування скитальців; йшло у львиній частині до каси ЗУАД-К-ту. Справа скитальців, що стала потребою воєнного українського поготівля або- — як кажуть американці — „емердженсі проблем", — відсунула на дальший плян всі другі національні потреби. На дальший плян зійшла допомога американських українців справі визволення України, отже справа політичної допомоги поневоленій Україні. На дальший плян зійшла справа допомоги українській культурі, зокрема українській науці, яка в такі часи як нинішні мусить бути поставлена на службу визволення нації.

Як велику вагу прив'язувало зорганізоване українсько-американське громадянство до справи рятування скитальців видно з того, що останній Четвертий Конґрес Американських Українців у Вашинґтоні, встановляючи Український Народний Фонд поставив на першому місці справу допомоги скитальцям через ЗУАДК. — І дійсно, ЗУАДК на підставі порозуміння українсько - американських організацій діставав і дістає ще нині з того фонду найбільше, бо 35% всего УН-Фонду.

Слід для історії ствердити, — що ЗУАДК гроші, давані йому використовував на користь скитальців. Коли нині по українських кварталах Ню Йорку, Филаделфії, чи других більших міст чується вечерами по праці більше українську мову ніж англійську, то в цім велика заслуга ЗУАДК-ту та його директора Д-ра Володимира Галана.

Одначе з покінченням переселення головної маси скитальців справа скитальча перестала бути головною справою для американських українців тай загалі українців поза межами рідної землі. Воєнне поготівля на скитальчому фронті, до якого було змобілізоване українсько-американське громадянство, покінчилося і на справу допомогову та на справу ЗУАДК-ту треба дивитися реально з нинішних потреб українського народу. А ці потреби є великанські. Їх відсувалося досі неераз з болем серця, але у свідомости, що в організованому національному життю — все одна справа мусить мати першенство перед другою. — Вчора тамта мала першенство, а сьогодні це першенство має друга. Під тим, й тільки під тим, кутом видження треба дивитися на справу ЗУАДК-ту.

Немає сумніву, що нині на перший плян потреб українського народу висунулася справа політичної допомоги визволенню українського народу. — Саме тоді, коли наша мало не вся увага була зосереджена на рятування скитальців, вороги визволення українського народу потрафили притягнути для своєї справи багато впливових американців, навіть здавалося б приятелів України. Повстали нові комітети для „визволення" народів Росії. До своєї розпорядимости вони дістали десятки мільйонів долярів. Одним словом росіяни — сконсолідувалися для рятування російської імперії. Десятки праць російських вчених, що опубліковані в Америці, мають стати доказом слушности їх справи.

Зорганізоване українство в Америці робило, що могло, по своїм найкращим силам та по засобам їм достарченим на політичну допомогу України; не можна сказати, що його праця була без успіхів. Вона була одначе далеко невистарчаючою й то тільки з браку матеріяльних засобів. — Прийшла пора для американських українців по закінченні переселення скитальців поставити

(Закінчення на стор. 4-тій)

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

25)

Висновки експертизи:

Нижче підписані члени комісії, що обстежили братські могили українського населення околиці міста Вінниці, з яких дотепер було розкрито 66. Всі обслідувані трупи мали вогнепальні рани в задній частині голови і потилиці, крім одного, що мав поранення в бік. За виключенням жертв, поранених у нижню частину потилиці, безпосередньою причиною смерти всіх останніх з'явилося поранення голови вогнепальною зброєю.

Згідно допиту родичів і свідків, згідно зі знайденими при трупах документами і з описаних у вищеподаному протоколі трупних змін та побічних даних — виходить, що вбивства були зроблені приблизно в 1938 р.

Підписи: 1. Д-р Зоенен, Бельгія — проф. анатомії гентського університету.

2. Д-р Міхайлов, Болгарія — асистент Інституту Судової медицини Софійського університету.

3. Д-р Песонен, Фінляндія — ординарний професор анатомії університету в Гельсінках.

4. Д-р Дювуар, Франція — ординарний професор судової медицини — Париж.

5. Д-р Кацаніга, Італія — проф. судової медицини університету в Міляно.

6. Д-р Юрак, Хорватія — проф. патологічної анатомії університету в Загребі.

7. Д-р ТерПортен, Голяндія — проф. патологічно-анатомічного Інституту — Амстердам.

8. Д-р Бірлке, Румунія — асистент Інституту Судової медицини в Букарешті.

9. Д-р Геквіст, Швеція — ординарний проф. анатомії в Стокгольмі.

10. Д-р Кішек, Словація — ординарний проф. суд. мед. Пресбург.

11. Д-р Орсош, Мадярщина — проф. суд. мед. і криміналістики при університеті в Будапешті.

Похорони замордованих

Свята церква повним собором прийшла на похорони, що тяглися ціле літо. Нещасним порозв'язували руки, поклали у довгі братські могили, по 150-600 тіл. Он, скраю в ямі лежав труп молодої дівчини у вишитій українській сорочці з довгими косами. Посивілі коси від незмірного жаху, що його пережила ця нещасна у останні хвилини життя.

Ще ніхто ніколи в світі не бачив таких похоронів. Вперше в історії людства ховали покійників у такій великій кількості на п'ятому році страти.

Це перший по розміру жахливий і підступно організований морд власних людей.

Не можна описати горя і тих сліз, що пролилися на вінницькій землі.

Українська оркестра грала жалібного марша, стелився дим над трупами і линув у блакить неба. Був Спас. Розкішне свято української землі. Співав хор. Над могилою виступив з проповіддю вінницький єпископ преосвящений Григорій.

Хто любив правду, хто почитав Христа, потрапив у ями цього страшенного саду.

Дорогі браття і сестри! Встаньте! Встаньте і прийміть подарунки принесені сьогодні вашими рідними. Розкішні яблука, груші, святе коливо, хліб — найдорожчі подарунки, на які ми мали найбільше право, бо у каторжній праці здобували кожне зерно. Встаньте! привітайтеся з друзями, що в день св. Спаса принесли з собою свячені плоди подільської землі...

На суху глину котилися рясні сльози тисячі людей, проривалися ридання.

На могилу кладуть вінки привезені з Харкова, Полтави, Херсона, Кам'янця, з сіл Вінниччини, Катеринославщини, Одещини, Чернігівщини. „Свободолюбному українському селянству, яке загинуло в боротьбі проти колгоспного рабства". „Нашим мученикам — вічная пам'ять" — майоріли написи на вінках.

Старий, сивий єпископ Євлогій, пращаючися з мучениками промовив в останнє: — Українці! Невже ви забули, що було лище три-чотири роки тому, коли ви не знали у вечорі, що до ранку може трапитися з вами?. Невже ви забули, як комуністична партія з її потворною ідеєю про боротьбу кожного з кожним творила тут свої жахливі криваві оргії. Недалеко звідсіль, там за Підлісною вулицею є зарослий кущами пустир, де лежать тисячі тіл замордованих ЧК. Це не випадкові могили, або нещасний випадок — це малюнок системи підлого, нечуваного в історії світу режиму. Цей злочин ще страшніший тим, що він запляновaний згори. Ніякі жахи і тортури середньовіччя, або еспанська інквізиція, не можуть зрівнятися з терором ЧК — ГПУ — НКВД.

Тисячі людей слухали слова старого єпископа, які підсумовували все те, що частково знав, або здогадувався кожен. Єпископ щиро молився, але йому перешкодило ридання. Кілька разів він переривав своє казання, але закінчив молитвою:

„Сьогодні молимося до престолу Всевишнього за тих, хто при розлуці з життям, був позбавлений молитви Божої, хто терпів муки і кинутий у страшні могили забитим у таємний спосіб".

Не піддається ніякому описові, що пережили ці нещасні, коли відчули свій передчасний кінець, коли кати крутили їм руки назад. В цих скручених тілах, зігнутих, викручених ногах, закинутих назад головою, видно, відбилося, які нелюдські муки терпіли вони.

Кати гадали, що їх лиходійства назавжди залишаться таємницею, але вони помилилися. Пам'ять про мучеників довго житиме в наших серцях. **Наші люди понесуть іншим народам розповідь про цю жахливу подію, щоб вони боронилися проти комуністичного всесвітнього лиха.**

Богові помолімся! Киньмо за християнським звичаєм пригорщу землі на могилу безчесно загинувших".

Сиплеться злива квітів, грудки землі. Хор співає урочисто, але з болючим риданням у голосі.

„Прийдіть востаннє, привітайте наших рідних, батьків, сестер, бо вони відійшли від родини своєї і до ґробу поспішили. Вони не дбають про суєтне земне життя. За їх спокій Господеві помолімся;"

Могутній тисячеголосний хор заглушує ридання людей. Он, колихнувся ряд, бо знова упала знепритомніла жінка.

(Продовження буде).

Сила совєтської армії

Кілька останніх подій в останньому часі вплинуло на те, що тема про силу совєтської армії стала у світовій пресі ще актуальнішою, як була завжди. Отже передусім на терені Німеччини відбуваються найбільші військові маневри, що їх бачила німецька земля, після закінчення війни. Нинішні не тільки перевищують попередні скількістю війська, але ще тим дивоглядом, специфічним для відносин після другої світової війни, що у східній Німеччині відбуваються маневри під командуванням „самого" маршала Жукова із стратегічно-маневровою ціллю — окружити „ворога", який впадає від заходу, а на західній — 7 західно-европейських країн, приналежних до Атлантійського пакту, вислали свї частини всіх родів зброї, щоб „зупинити" атакуючого від сходу противника". У західніх маневрах беруть участь також найвищі тамошні військові достойники з ген. Айзенґавером, англ. маршалом Монтґомері і французьким генералом Жуен у проводі. По совєтсько-німецькому боці бере участь в маневрах коло 250,000 війська, по західньо-аліянтському коло 150,000, при чому преса зазначує, що це становить коло третини аліянтських військ у Німеччині. Очевидно, що з цієї нагоди військовики і загальна преса всіх країн світу поцікавились знову силою передусім корінно-совєтської армії, і далі — східньо німецьких військ та взагалі сателітських. Кажуть, що на 130,000 т. зв. „народної міліції" — насправді ж німецько-совєтської армії, створеної вже у східній Німеччині, коло 100,000 активно заанґажованих у цих маневрах. До найвищого ступня мають дійти маневри в день 1-го жовтня. Покищо цим вправам сприяє чудова погода і закінчені в Німеччині жнива. — По обох сторонах є більш-менше ті самі практичні цілі, тільки з взаємно-оберненим вістрям. Ото ж Совєти хочуть випробувати, поскільки новостворена сателітсько-німецька армія гармонійно співдіє з червоною, російською, — таксамо західні аліянти хочуть провірити ступінь згармонізування більшої кількости своїх різномовних дивізій під спільною найвищою командою.

Про другу подію світового значення згадувала вже коротко „Свобода": Хоч засідання Ради Атлантійського Пакту, присв'ячені військовим справам, відбувалися за зачиненими дверима, проте англійський міністр оборони Шінвел зрадив головну турботу всіх учасників: щоб чимшвидше дорівняти існуючій вже силі совєтської армії, де-де більшої від злучених армій держав Атлантійського Пакту. Ото ж, за словами Шінвела, Совєти мають під зброєю і напоготові до воєнної акції 215 дивізій, про чому ті совєтські війська буквально з дня на день зростають своєю силою і числом. 70 дивізій творить ядро, готове до нападу на Захід. Крім цього Совєти мають 300 модерних підводних човнів і 19,000 воєнних літаків. Ці цифри торкаються тільки червоної російської збройної сили, отже без сателітських. Про ці останні не говориться мабуть тому, що приймається, що тільки совєтсько-німецькі і може чеські війська були б безпосередньо заанґажовані в атаці на Захід, зате мадярські, болгарські і румунські були б скермовані проти Югославії і Греції. Польській армії пророчать ролю радше поліційну: пильнувати запілля і тримати його збройною рукою проти всіх повстанських рухів.

Наскільки міжнародна ситуація поважна у зв'язку з отими могутніми воєнними приготованнями Москви поруч із їх політичною непримирністю (яку — зрештою, виключає сама істота комунізму), найкраще доказує категоричне домагання ген. Айзенгавера, звернене до Північно-Атлантійської Ради: приспішити доставу війська і зброї. Військова криза Заходу минулася тільки в її першій стадії: минулася байдужність і розпочалася поважна орґанізація. Однак та криза існує далі у диспропорції сил Заходу і Сходу. Те, що найбільш алярмуючий голос підніс саме британський міністр Шінвел — (постійно атакований англ. консерватистами за занехання військової підготовки), вказує, що Англія теж починає прозрівати.

В існуючій військовій силі Захід не дорівнює Сходові, — зате де-де перевищує його своїми резервами і воєнним потенціялом. Ось так, напр., Совєти продукують нині річно 25 мільйонів тон сталі, — самі ЗДА продукують 100 мільйонів. На 175 червоних дивізій „мирного стану" тільки 50 змоторизовано, а решта здана на транпорт залізницями чи навіть кіньми: бо Ахілевою п'ятою совєтської збройної сили є бензина. Совєти продукують сьогодні 31 мільйон тон бензини річно, плюс 5 до 6 мільйонів румунської нафти. Зате самі лише ЗДА добувають річно 288 мільйонів тон, а з інших країн Заходу одна тільки Венезуеля добуває 70 мільйонів тон, отже подвійно стільки, що Совєти з Румунією. Тому зрозумілі зазіхання Совєтів на іранську нафту: сам Іран продукує стільки само, що цілі Совєти, себто округло 30 мільйонів тон річно. Але навіть, коли б всі ці іранські джерела цілком дісталися Совєтам, або, щоб Іран перепродував Совєтам всю свою продукцію, то й тоді треба би довгих років, поки Совєти могли б нею у практиці користуватися: бо танкової морської фльоти Совєти взагалі не мають, а спроваджувати з Ірану нафту суходільним шляхом — це значить роками будувати проводи, що на них нема сталі. І вже цих двох прикладів досить — сталь і нафта, — щоб — поминаючи всі інші причини, знати, що у тій третій світовій війні, до котрої так гарячково збროяться Совєти, заморочені успіхом викраденої тайни атомової бомби, вони — мусять програти, мусять так скінчити, як скінчили всі минулі жорстокі сатрапії, побудовані на меґаломанії і терорі.

ЗУСТРІЧ ТЕРНОПІЛЬЦІВ У НЮ ЙОРКУ

У політичному та культурно-економічному житті Західної України 19-го і 20-го сторіч місто Тернопіль відограло велику ролю. Тернопільщина видала довгий ряд наших політичних та громадсько-культурних діячів, з яких одні в історії України вже залишили свій тривалий слід, інші ще й досі у проводі нашого громадсько-культурного життя. Згадати хоча б такі прізвища, як проф. Олександер Барвінський, д-р Евген Олесницький, проф. Степан Рудницький, наш славний ґеограф, проф. Ст. Балей, режисер світової слави, Лесь Курбас, останній львівський Митрополит, Преосв. Йосип Сліпий, проф. С. Дністрянський, один з визначніших знавців цивільного права в Европі, редактор „Українського Квартальника" в ЗДА, проф. д-р Микола Чубатий, та інші й інші — священики, професори, адвокати, судді, мистці.

Продуцентом цієї нашої інтеліґенції у вужчих рямах для Тернопільщини, у ширших — для України взагалі, була першою мірою українська державна гімназія в Тернополі, створена там в 90-тих роках минулого сторіччя завдяки невтомним заходам проф. Олександра Барвінського. Українська державна гімназія в Тернополі проіснувала до 27-го вересня 1930-го року, коли-то польська влада, насильно реалізуючи свій кольонізаційно-польонізаційний плян на західно-українських землях, зліквідувала її. Останнім директором цієї гімназії був проф. Михайло Губчак, що перебуває тепер в Шікаґо. Він перебрав провід тернопільської української державної гімназії після смерти директора Юліяна Левицького і абітурієнти 1926-го року були першим абітурієнтським випуском дир. Михайла Губчака.

Саме ці абітурієнти 29-го вересня 1951 року уладили в приміщенні Українського Національного Клюбу в Ню Йорку свій 25-тирічний післяматуральний з'їзд.

З 56-ти абітурієнтів, що в році 1926-тім зложили іспит зрілости в українській державній гімназії в Тернополі, прибуло на 25-тирічну товариську зустріч всього — одинадцять, 5 товаришок і 6 товаришів шкільної лавки. З колишніх їхніх вчителів взяв участь у з'їзді тільки проф. Василь Безкоровайний, відомий український композитор, в тернопільській гімназії вчитель математики-фізики. Як гості взяли участь у цій зустрічі д-р Никифор Гірняк, кол. директор української дівочої гімназії „Рідної Школи" в Тернополі та о. Дмитро Мигоцький, кол. парох Шибалина в Бережанщині.

29-го вересня рано учасники 25-тирічньої товариської зустрічі зійшлися біля церкви св. Юрія в Ню Йорку. В цій церкві вислухали вони читану Службу Божу, що її відправив о. Дмитро Мигоцький.

Дальша частина з'їзду відбувалася в домівці Українського Національного Клюбу. З'їзд відкрила коротким словом Стефанія Трояк-Дзядів. Однохвилинною мовчанкою, вставши з місць, вшановано пам'ять тих вчителів та товаришів, що відійшли у вічність.

Проф. В. Безкоровайний зачитав каталог абітурієнтів з року 1926.

Виявилося, що з 56-ти абітурієнтів тернопільської української державної гімназії з р. 1926 проживає тепер у ЗДА — 17, в Канаді — 2, в Австралії — 2, в Австрії — 1, в Польщі — 2, 3-ох товаришів померло до 2-гої Світової Війни, 3-ох померло та згинуло підчас неї, решта або залишилась на Рідних Землях, або їх доля учасникам товариської зустрічі зовсім невідома.

Відносно долі колишніх вчителів, то відомо, що помер проф. В. Хирівський, вчитель української мови та літератури та що в р. 1941 большевики у звірський спосіб замордували о. д-ра Миколу Конрада, катехита тернопільської української державної гімназії, пізніше професора Богословської Академії у Львові; відомо теж, що двох кол. вчителів перебуває тепер у ЗДА; яка доля решти кол. вчителів — ніхто з учасників зустрічі не міг нічого певного сказати.

З вищезгаданої групи 56-ти абітурієнтів увійшло в наше національне життя: 6 священиками, 2 лікарями, 7 ветеринарними лікарями, 7 народними та гімназійними вчителями, 2 вчителями музики, 6 інженерами, 2 адвокатами, 4 абсольвентами високих торговельних шкіл, 1 косметиком, 1 фармацевтом, 8 урядовцями, 1 журналістом. До цієї абітурієнтської групи належить теж наш відомий мистець-маляр, Антін Малюца, що був приявний на зустрічі.

В дальшому ході офіційної частини з'їзду відчитано сердечного листа від дир. Михайла Губчака, що не міг взяти участі в з'їзді, та привіти від відсутніх на зустрічі товаришів.

Д-р Ярослав Шав'як відчитав протокол 10-тирічнього товариського з'їзду тих же абітурієнтів, що відбувся в р. 1936 в Тернополі, після чого учасники зустрічі ділилися взаємно спогадами з гімназійних часів. Це продовжувалося ще й підчас спільного обіду, що відбувся у тому ж Клюбі у небуденно-сердечній товариській автмосфері. Зроблено спільну знимку учасників зустрічі.

Ввечорі того ж самого дня і в тому ж Клюбі відбулися ширші товариські сходини старших і молодших абітурієнтських річників тернопільської української державної гімназії і тернопільців взагалі. Зібралось около 40 осіб, між ними проф. д-р Микола Чубатий, інж. Ол. Гладишовський, кол. член однієї з численних українських дипломатичних місій закордоном в рр. 1918-23, та інші громадяни з Тернополя і Тернопільщини.

Інж. Ол. Гладишовський розповів присутнім, як дійшло до створення української державної гімназії в Тернополі та яка велика заслуга в тому нашого громадського діяча проф. Олександра Барвінського.

Проф. Микола Чубатий розказував про родовід Чубатих, одного з найчисленніших міщанських родів в Тернополі, та про ролю, що її Тернопіль відограв в історії Західної України.

Виринув проєкт — його автор інж. Ол. Гладишовський — щоб на терені ЗДА створили об'єднання тернопільців, що прихильно сприйняли учасники сходин. Ця ширша товариська зустріч, підчас якої Антін Малюца показував свої мистецькі продукції, затяглась до пізніх годин ночі. Зроблено спільну знимку.

Одинадцять абітурієнтів тернопільської української державної гімназії з року 1926 покидали Український Національний Клюб, а деякі і сам Ню Йорк, з постановою — по 5-ти роках знову зійтися. — (я.ш.)

ПРОГРАМА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ЗУАДК

Як уже проголошено у пресі, в днях 12, 13 і 14 жовтня 1951 р. відбудуться у Филаделфії Треті Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Будуть це не лише звичайні Загальні Збори, але й відзначення семих роковин від оснування цієї всенародної організації, яка стала гордощами всього нашого громадянства. Тому вже тепер загально помітне велике зацікавлення цим святом нашого допомогового Комітету, який — між іншими завданнями — доконав великого діла переселення около 30 тисяч українців із скитальщини до Злучених Держав Америки.

Треті Загальні Збори ЗУАДК присвячені спеціяльно важливим проблемам допомоги українському населенню у цей важкий історичний час, як теж і получені з високомистецькими імпрезами.

Плян перебігу Третіх Загальних Зборів:

Треті Загальні Збори ЗУАДК відбудуться у днях 12, 13 і 14 жовтня 1951 р. у залі „Роз Гарден" в готелі Бельв'ю-Стретфорд у Филаделфії, на наріжняку вулиць Брод і Волнет (The Bellevue - Stratford, Broad and Walnut Streets, Philadelphia 5, Pa., „Rose Garden Room") з такою програмою:

1. Відкриття,
2. Уконституування Зборів і Комісій, а саме: верифікаційної, пресової, статутової і резолюційної.
3. Звіт урядників і директорів ЗУАДК.
4. Звіт Контрольної Комісії.
5. Дискусія над звітами і висловлення довір'я для Управи.
6. Звіт Статутової Комісії.
7. Вибір нової Дирекції.
8. Програма майбутньої праці ЗУАДКомітету і його бюджет.
9. Звітування Резолюційної Комісії.
10. Внески і запитання.
11. Закриття.

З нагоди Третіх Загальних Зборів ЗУАДК відбудуться в часі їх тривання три мистецькі імпрези, а саме:

Святочна Академія, яка відбудеться в суботу, 13 жовтня 1951 р., о год. 8-ій ввечорі, у залі Метрополітен Опера Гавз на наріжняку вулиць Брод і Попляр. У цій Академії беруть участь: український хор „Думка з Ню Йорку під проводом диригента Леонтія Крушельницького, об'єднані хори міста Филаделфії під проводом диригента Юрія Оранського, Театр-Студія Йосипа Гірняка з Ню Йорку, балерина Рома Прийма і інші. В репертуарі Театру-Студії дві нові сценічні картини письменників Івана Керницького і Романа Купчинського з тематикою з життя нових українських іміґрантів.

Другою великою мистецькою імпрезою, яку влаштовує Управа ЗУАДК з нагоди семих роковин від оснування цієї організації — це **Виставка Творів Новопрбулих Українських Мистців**, перша того роду виставка у Филаделфії. На виставці побачимо праці Василя Кричевського, Петра Холодного, Михайла Ніділка, Антона Павлося, Михайла Дмитренка, Святослава Гординського, Сергія Литвиненка, Галини Мазепи, Якова Гніздовського, Миколи Анастазієвського, Мирослава Радиша, Богдана Мухина, Миколи Бутовича, Петра Андрусева, Сім'янцева, Петра Мегика, Черешневського, О. Дядинюка і інших. Вистава буде відкрита у п'ятницю, 12 жовтня 1951 р., о год. 9-ій вечором у залях готелю Бельв'ю-Стретфорд, біля залі нарад Третіх Загальних Зборів ЗУАДК. Цю виставу влаштовує Управа ЗУАДК завдяки відданій співпраці українських новоприбулих мистців у Филаделфії: Петра Андрусева, Богдана Мухина і Петра Мегика, як теж Ню Йоркських мистців: Сергія Литвиненка і Святослава Гординського. Вистава триває підчас нарад Зборів у днях 12, 13 і 14 жовтня ц. р.

Крім цієї вистави українського мистецтва у тих самих виставових залях будуть виставлені зразки українського друкованого слова із спеціяльним узглядненням друкованого слова і графіки українських підпільних видань.

Управа ЗУАДК подає до загального відома такі подробиці й інформації відносно Третіх Загальних Зборів:

Реєстрація делеґатів на Треті Загальні Збори ЗУАДК, як теж і реєстрація гостей відбудеться в п'ятницю, 12 жовтня ц. р. від год. 9 ранку, перед залею нарад у згаданому вище готелю Бельв'ю-Стретфорд.

Відносно нічлігів проситься звертати позамісцевих делеґатів на адресу Злученого Українського Американського Комітету Филаделфії:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

На цю адресу треба теж звертатись у справі квитків (тікетів) на Святочну Академію. Справа квитків наладнана в цей спосіб, що організації дістають квитки зорганізовано через свої управи безпосередньо від Управи ЗУАДК. Видача квитків проводиться у Филаделфії кожного вечора в часі від год. 7 до 9. Позамісцевих громадян проситься замовити квитки в канцелярії ЗУАДК на вище поданій адресі. Крім цього квитки видаватимуться в день вистави при касовому віконці перед імпрезовою залею в Опері на три години перед початком вистави. Делеґатам, представникам організацій і членам американського війська у однострoях зарезервовано спеціяльні квитки і заінтересованих проситься звернутись у цій справі на адресу ЗУАДК.

У всіх справах зв'язаних із Третіми Загальними Зборами ЗУАДК, як теж і мистецькими імпрезами, влаштованими з нагоди цих Зборів, проситься звертатись безпосередньо на подану вище адресу Канцелярії ЗУАДК.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БАЛТІМОР, МД.

Свято Лесі Українки

Матірний Союз Українок, осередок у Балтімор, ведений турботою про збереження душі української дитини, зорганізував з початком шкільних вакацій 1951 р. українську доповнюючу школу. Зголосилось понад 50 дітей як нової, так і старої еміґрації. Навчання відбувалось щодня в трьох групах відповідно до віку і знання дітей. Викладались такі предмети: Українська мова, історія, географія України, релігія обох віроісповідань і спів.

З початком шкільного року в американських школах, доповняюча школа перейшла на навчання два рази в тиждень, у вечірніх годинах.

Протягом літнього сезону школа користала з приміщення касина міського парку, що згодом виявилось невідповідним і школу переведено до домівки М. С. У.

9. серпня 1951 б. Матірний Союз Українок влаштовував свято пам'яти Лесі Українки, на програму якого зложились: надзвичайно цікавий реферат голови М. С. У., про життя і творчість великої поетеси і виступи учнів доповняючої школи, як підсумок двохмісячної праці.

Свято відбулося в просторій залі ІВКА, вщерть наповненої глядачами.

Деклямації, хорові рецитації, співи і виконання сценки „На свято Лесі Українки" дітьми, публика приймала зі захопленням і глибоким зворушенням. Старанна підготовка і завзяття молодих акторів та барвистість національних строїв зробили помітне вражіння і на чужинців.

Ця мила і вдала імпреза залишила на присутніх непроминаюче враження. У кожного виникала думка, що майже ніодне з тих дітей школи ріднього краю не бачило, а що в них живе любов до нього, любов-пошана до своєї письменниці, до рідної минувшини, — це заслуга родинного виховання і рідної школи.

Не сміємо дати нашим дітям забути за Україну; нашим обов'язком є вчити пізнавати і любити її.

Українська Громада м. Балтімор доцінюючи величезну вагу української школи висловлює глибоку вдячність Матірному Союзові Українок, Осередка Балтімор, на чолі з п. Мировлавою Гук, та вчительському складові в особах о. протоєрея Іллінського і о. Кобрина, пань Куриласової і Конарської за віддану, повну посвяти працю при організації і веденні школи.

Протоєрей В. Булавка.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Концерт пяніста Вадима Кіпи**, що відбувся минулої п'ятниці в нюйоркському Літературно-Мистецькому Клюбі, мав виключно великий успіх у слухачів, що переповнили були залю. Поруч з ліпшими речами Шопена, Ліста та інш. західно-европейських клясиків, В. Кіпа виконав кілька українських речей, (Фоменка тощо). Вездоганна техніка і глибока інтерпретація полонили публіку, що проводжала видатного пяніста оваціями.

● **„Українська спільнота встановляє рекорд** не тільки основною масою населення", пише проф. Кірконелл у щорічному огляді канадійської літературно-наукової продукції — в квартальнику Торонтонського університету. Проф. Кірконель проводить у тому журналі окремий відділ „новоканадійців", під якими розуміється інші (окрім англійців і французів) етнічні групи в Канаді — українці, німці, білоруси, ісляндці тощо. Проф. Кірконелл нараховав 20 нових видань українських, 8 ісляндських, 2 німецькі, 3 жидівські та 1 білоруське (по англійськи).

● **У французькому чужинецькому** леґіоні в Індокитаї, крім німців, які мають кількісну перевагу, служить „багато поляків, італійців, українців, лотишів, навіть англійці та новозеляндці", — пише кореспондент ілюстрованого лондинського тижневика „Джон Бул". Невідомо чи хто з українців знає скільки є наших земляків у Індокитаї, та чи хто дає їм яку культурну допомогу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ НА НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ „СВОБОДИ"

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

Беручи до уваги нещадне і послідовне нищення української літератури, мистецтва і культури комуно-російським окупантом на Українській Землі, та йдучи назустріч літературно-мистецьким і культурним вимогам української діяспори в Злучених Державах, Канаді й інших вільних країнах світу, Український Народний Союз, виконуючи постанову свого Головного Уряду, винесену на рекомендацію Редакції „Свободи" на річних нарадах в березні цього року, плянує почати з днем 1-го січня 1952-го року видавання недільного числа „Свободи", як окремого тижневика літератури, мистецтва і науки. Тижневик буде ілюстрований та виходитиме під редакцією окремої Колеґії, до участи в якій будуть запрошені найвидатніші українські культурні, мистецькі і наукові сили в цій країні і закордоном.

Щоб могти приступити до видавання такого журналу і відразу запевнити йому тверду базу і тим самим дальший розвиток, потрібно щонайменше 5,000 передплатників. Тому вже наперед приймається зголошення замовлень на тижневик, бо від них залежатиме його видавання і оформлення. Передплату на тижневик встановлено дуже низьку, щоб тільки могти покрити найконечніші основні кошта видавництва. Вона виноситиме:

1. Для членів УНСоюзу і передплатників щоденника „Свобода": річно — $3.75; піврічно — $2.00; чвертьрічно —$1.25.

2. Для нечленів і непередплатників щоденника: річно — $5.00; піврічно — $2.75; чвертьрічно — $1.50.

Поодиноке число в продажу коштуватиме 12 центів.

Новий тижневик не буде зв'язаний з жадними політичним чи будь-якими іншими групами і стоятиме виключно на становищі волі, соборности і народоправства теж в літературі, мистецтві і культурі.

Покищо — приймаються тільки самі замовлення, без грошей.

Тільки виповніть подане внизу зголошення, витніть його та перешліть на адресу „Свободи". Ім'я, прізвище і адресу прохаємо подавати по-англійськи.

До: **SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.**

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю зарахувати мене до передплатників тижневика літератури, мистецтва і культури, що має появитись як окреме недільне видання „Свободи" від початку 1952-го року. Передплату на тижневик зобов'язуюся вислати негайно, як він почне появлятися.

(Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище ____________________

Адреса: ____________________
(№ & Street) (City) (State)

____

____________ ____________
(Date) (Signature)

ЗУАДК та пекучі потреби українського народу

(Закінчення зі сторони 2)

справу оборони волі України перед американським урядом та перед американським громадянством на першому місці.

Політичний провід америконських українців, Український Конґресовий Комітет мусить дістати щонайменше подвійні суми ніж дотепер на краще випосаження свого Бюра у Вашинґтоні, на краще вивінування Українського Квартальника, на заложення популярного тижневика або принайменше двотижневика, при допомозі якого ми могли б дістатися до американських мас, до робітничих юній, до американських церков, себто до тих чинників, що закулісово мають величезний вплив на американську політику.

Нам треба нав'язати більше безпосерідніх зв'язків з впливовими американцями, чого ми досі не робили. А не робили того всього єдино з браку фондів, бо головна увага американських українців була звернена на допомогову акцію.

На американському континенті нашу політичну роботу треба піднести на вищий позем даючи нашій політиці наукову підставу і звідси виринає потреба запрягти українську науку на службу нації. Нам треба опрацювати десяток книжок фахівцями вченими під означеном кутом видження, — корисним для справи визволення України. Тих фахівців ми маємо в Америці подостатком, але вони місто працювати науково марнують свої сили на фізичній праці.

Звідси конечна потреба вже раз подбати про Дім Української Культури з бібліотекою украінознавчою, з українським архивом, а що найважніше з постійною науковою робітнею, що стала б кузнею нині так конечно потрібною актуальної наукової літератури на оборону справи України. Там треба би створити центр інформації для своїх, а передовсім для американців, що бажають студіювати українську справу — прямо з джерел. Тому теж — фонд на справу української культури, а зокреми науки, повинен бути есенціяльно побільшений.

Більшу допомогу ніж досі повинна дістати теж Українська Національна Рада в Европі. Які б хто закиди проти неї не підносив, які побажання реформи не висказував би, так стоїмо перед фактом, що УНРада мусить переняти багато справ всеукраїнського значення, багато справ репрезентувати і на це потрібне збільшення фондів.

Річ природна, що справа решток скитальщини в Европі не престала існувати; вона тільки зійшла на друге місце супроти пильніщих справ українського народу. Справу залишків скитальщини треба розв'язувати відповідно до — фактичного стану тої проблеми — економічно та з найбільшою користю для полишених в Европі старців, інвалідів та заслужених людей.

Усі ці важні справи повинні бути предметом основної дискусії на Третьому Загальному З'їзді ЗУАДКомітету.

• РОЗШУКИ •

• Професійні оголошення •

• ПРАЦЯ •

ПРИЙМІТЬ ОДНУ РОДИНУ

Листа ч. 9

В найближчому часі приїдуть до ЗДА на анонімні ашуранси ЗУАДК-у такі особи:

413 Коник Федір, Марґот, Петро; 415 Григорів Петро; 416 Галушка Дмитро, Наталка, Роман; 417 Дебешка Матвій, Катерина; 419 Максем Андрій; 420 Мрічко Михайло, Анна, Марія; 421 Гуцуляк Іван, Павлина; 422 Гуцулякк Іван, Стефанія, Стефанія; 423 Бодашко Олександер; 424 Костик Михайло; 425 Сахно Устимович Катерина, Олександер, Олександер, Татіяна; 426 Бурий Микола; 427 Дубіневич Микола; 428 Рашковський Юрій, Лдвика, Марія, Михайло; 429 Закарук Кузьма; 430 Онищак Іван, Марія, Ярослава, Ольга, Іван; 423 Ковбаснюк Василь; 435 Яковець Олена; 436 Яковець Іван; 437 Косачок Ірена; 438 Маркевич Владислав; 439 Сторожак Федір; 440 Вербун Петро; 441 Плютошар Дмитро; 443 Олексюк Іван, Олена, Анна-Любов, Михайло Мочак, Владислав-Володимир; 444 Цалиновський Тим1ко, Олександра, Річард-Петро, Павло; 445 Костів Іван, Анна, Анна, Григорій, Марія, Ярослав; 446 Дидин Дмитро, Марія, Богдан, Іван, Стефанус, Мирослава, Василь; 447 Петрус Катерина; 448 Смольницький Петро; 449 Тулінцев Олександер, 450 Романків Стефан, Марія, Олена, Петро; 451 Трембач Богдан; 452 Ковалів Стефан, Яніна, Люція, Галина; 453 Сікорський Іван, Марія, Ярослав; 454 Дзюнка Василь, Стефанія, Данута, Стефанік; 455 Василів Іван; 456 Стецик Стефан; 457 Михалюк Іван, Марія, Михайло, Павло-Петро; 459 Квасниця Павло; 460 Кульчак Василь; 461 Будурович Василь; 462 Сивак Микола; 463 Глівук Надія; 464 Кочура Іван, Марія, Марія; 365 Тенус Михайло, Владислава, Євген; 466 Русиняк Іван; 467 Дембицький Володимир; 468 Цап Іван; 469 Мартинець Прокіп, Марія, Неля, Лідія, Петро.

Прохаємо Українців щирого серця зайнятися одною з поданих вгорі родин та зголосити це негайно на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5. PA.

Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками дванадцяти мільйонового Союзового майна.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Маємо листи з краю для слідуючих осіб:

Михайло Колосівський
Роман Завадович
О. Луговий

Просимо подати адресу, щоб можна листи переслати.

Адм. „Свободи".

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР М. ПОНЕДІЛКА В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — В найближчу п'ятницю 12-го жовтня, в Літературно-Мистецькому Клюбі відбудеться авторський вечір письменника Миколи Понеділка, що відчитає дещо із своїх дворів. Читання творів буде попереджене відповідними — вступними вияснениями. Вечір почнеться, як звичайно, в год. 7:30 в приміщеннях Клюбу при 149 2-га евеню. На наступну п'ятницю Л. М. Клюб обходитиме 25-ліття мистецької діяльности балерини Валентинни Переяславець. Програма ювілейного вечора буде своєчасно проголошена.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. жовтня, о год. 1:30 пополудні, в галі Народного Дому, 4655 Martin & Michigan Ave. На ці збори кождий член обовязаний прибути, бо через літний сезон зборів не було, то маємо багато справ до полагодження. Хто хоче мати на час Календар УНСоюзу, хай замовить вже тепер. Також будеться записувати тих, що хотіли б отримувати недільне число Свободи. Звертаємо знову увагу членам, що залягають з плаченням вкладок, щоб платили на час, бо інакше будуть суспендовані. Хто змінить помешкання, хай повідомить секретаря. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр. М. Ґузиляк, кас.

БАЛТІМОР, МД. — Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. жовтня, в год. 2-ій попол., в У. Н. Домі, 3101 O'Donnell St. Просимо всіх членів прийти на час і вирівняти свої вкладки. — И. Мармаш, предс.; І. Малко, секр. ФИЛА

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. жовтня, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул., в годині 7. ввечорі. Обовязком всіх членів є прибути на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. — Г. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Заряд Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє членів, що сходини відбудуться в неділю, 14. жовтня, о год. 1-ій пополудні в парохіяльній галі св. о. Николая при Оклей і Райс вул., а також 22. жовтня о год. 7:30 ввечорі в Союзовім Домі 843 N. Western Ave., З огляду на вагу справи, просимо членів прийти на час. — І. Подола, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 13. жовтня, о год. 7:30 ввечорі. Всі члени обовязково мають явитись на зборах бо є важні справи до полагодження. Члени, що були суспендовані минулого місяця, якщо заплатять свій довг, будуть прийняті на ново. Як хто з членів має знайомих, що ще не мають обезпечення, хай приведе на збори, щоб їх вписати в члени У. Н. Союзу. — Г. Гарасим, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Дається до відома членам Тов. ім. І. Франка, від. 334, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. жовтня 1951 р., в У. Н. Домі, о год. 1. пополудні. Проситься членів прийти на ці збори, бо є важні справи до обговорення. Довгуючі члени повинні вирівнати свій Довг. — М. Задерецький, пред.; С. Морозович, фін. секр. І. Жук, рек. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місяні збори товариства відбудуться в суботу, 13. жовтня, в У. Н. Домі під ч. 517 Галет вул., точно о год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прибути на час. — М. Галькевич, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Повідомляємо всіх членів Т-ва Укр. „Січ", від. 39, що місячні збори, на яких буде теж справа відчитання і приняття нового статуту, відбудуться в неділю, 14. жовтня в салі У. Н. Дому, о год. 12-ій в полудне. Звертаємо увагу на важливість справи і просимо всіх членів прибути на збори. — Уряд Т-ва.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в п'ятницю, 12. жовтня 1951, о год. 8. веч., в Січовій Галі, 606 — 18 Ave., Newark, N. J. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — О. Паньків, предс.; П. Заблоцький, касієр; Ю. Бараник, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Повідомляється членів і члениць Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. жовтня, в год. 7. ввечорі, у власній галі. Всі члени, місцеві і позамісцеві, зобов'язані явитись на збори, бо є важні справи до вирішення. Кандидатів в члени У. Н. Союзу і нашого відділу радо приймемо. Напоминаємо довгуючих членів вирівнювати свої залеглости. — Уряд.

НЮ Йорк, Н. Й. — Повідомляється членів Тов. „Дністра", від. 361, що квартальні збори відбудуться в суботу, 13. жовтня, о год. 8. ввечорі, в домівці Українських Католицьких Ветеранів 33 E. 7th St., Крім фінансового звіту, опікунів хворих та інших важних справ, члени будуть поінформовані про підготовчу працю бенкетового комітету. Закликається членів сплачувати членські вкладки. Члени обов'язані взяти участь у зборах. — М. Малетич, предс.; П. Кучма, секр.; Н. Левкович, скарбник, В. Варагура, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 13. жовтня 1951, о год. 7. ввечорі, в домі Громади на Лавренц вул. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, бути присутніми на зборах для вирішення важних справ. — І. Кмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. „Єдність", від. 163, відбудуться в неділю, 14. жовтня, в год. 1. зполудня, в Домі Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів бути присутніми на зборах, бо є важні справи до полагодження. — Н. Курко, предс.; С. Филик, рек. секр.; М. Паранич, фін. секр.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

✝

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 7. жовтня '51 р., по тяжкій недузі в 54. році життя упокоїлася в Бозі наша Найдорожча Дружина Мати і Бабця

ПАРАСКЕВІЯ ДРЕНЬКАЛО.

Похорон відбудеться в середу, 10. жовтня з погребового заведення Петра Яреми в Ню Йорку.

Горем прибиті
Муж, сни і дочка.

Дня 24. вересня 1951 р., помер у 66. році життя

НИКОЛАЙ ҐІБА,

член Бр. св. И. Хрест., від. 107 У. Н. Союзу в Hammond, Ind.

Покійний походив з села Чашин, пов. Ліско, Україна.

Похорон відбувся 28. вересня 1951 з укр. прав. церкви св. Михаїла на Elmwood Cemetary.

Заряд Відділу.

ТАРЗАН, ч. 2692. Бій на смерть



Коли крокодил був уже біля безпомічного мисливця, Тарзан кинувся в атаку.

Тарзан відскочив набік, коли запінені щелепи клацнули з огидним скрипом!

Очі ящура блищали червоною люттю; його хвіст несамовито шмагав. Кожний м'яз у його тілі напружувавсь, щоб зрушити смертоносну людину з своєї спини.